

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 09 0 U 040343 24 Uvp
Sarajevo, 14.11.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću za upravne sporove sastavljenom od sudija Jahjaefendić Jasmina, kao predsjednika vijeća, Ajanović-Selimović Amele i Krkeljaš Milorada, kao članova vijeća, te Hodžić Melise, kao zapisničara, u upravnom sporu tužitelja H.F.iz B., ulica K. broj ..., zastupanog po punomoćniku Smailbegović Mirzi, advokatu iz Breze, ulica Alije Izetbegovića b.b, protiv akta broj: FZ3/8/1-31-1-231-2/21 MB/OB: 1076584863 od 30.11.2021. godine, tuženog Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar, u upravnoj stvari priznavanja prava na starosnu penziju, odlučujući o zahtjevu tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke, podnesenom protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevo, broj: 09 0 U 040343 21 U od 26.08.2024. godine, na nejavnoj sjednici održanoj dana 14.11.2024. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 09 0 U 040343 21 U od 26.08.2024. godine, odbijena je tužba tužitelja podnesena protiv osporenog rješenja tuženog, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, kojim je odbijena njegova žalba izjavljena protiv prvostepenog rješenja direktora Kantonalne administrativne službe tuženog u Sarajevu, broj: FZ12/2/1-31-1-13816-17/20, MB: ... od 27.01.2021. godine. Tim prvostepenim rješenjem tužitelju se ne priznaje pravo na starosnu penziju koja pada na teret bosanskohercegovačkog nositelja osiguranja.

Protiv presude prvostepenog suda tužitelj je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke zbog povrede federalnog materijalnog zakona i povrede pravila federalnog zakona o postupku. Navodi da je njegov zahtjev odbijen jer sa navršenih 67 godina života i 11 godina, 8 mjeseci i 24 dana penzijskog staža nije ispunio jedan od zakonskih uslova za priznavanje prava na starosnu penziju, a to je 65 godina života i 20 godina penzijskog staža, da je nakon podnošenja zahtjeva, a obzirom da za njega nisu uplaćeni doprinosi za period staža od 09.01.1990. do 29.11.2006. godine, sa tuženim zaključio vansudsko poravnanje prema kojem je pristao da mu se nakon priznavanja prava na penziju na ime izmirenja duga za sporni period u iznosu od 17.553,15 KM vrši mjesečna obustava 1/3 od iznosa penzije, a što je trebalo uzeti u obzir prilikom rješavanja zahtjeva, jer je isti zaključen radi uplate duga po osnovu doprinosa i što nema sredstava da uplati doprinose za protekli period, pa se postavlja pitanje šta je uopće bila svrha vansudske nagodbe. Predlaže da se iz navedenih razloga zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvaži i pobijana presuda preinači ili ukine.

Tuženi je u odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke predložio da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. tog zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Prema obrazloženju pobijane presude, a i podacima iz spisa predmeta proizilazi da je postupak za ostvarivanje prava na starosnu penziju pokrenut po zahtjevu tužitelja od 03.07.2020. godine, da je u provedenom postupku utvrđeno da je tužitelj rođen 01.01.1953. godine, da je u momentu podnošenja zahtjeva imao navršenih 67 godina života, da je državljanin BiH, da mu staž osiguranja navršen u BiH iznosi 9 godina, 4 mjeseca i 22 dana, da penzijski staž navršen u BiH iznosi 11 godina, 8 mjeseci i 24 dana (pored staža osiguranja uračunat i poseban staž od 15.09.1992. do 15.11.1993. godine u trajanju od 2 godine, 4 mjeseca i 2 dana), te da za period staža osiguranja od 09.01.1990. do 29.11.2006. godine nije izvršena uplata doprinosa, pa kako tužitelj ima navršenih 67. godina života i 11 godina, 8 mjeseci i 24 dana penzijskog staža, to ne ispunjava uslove iz članova 40, 142. i 144. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, zbog čega je prvostepenim rješenjem od 27.01.2021. godine odlučeno da mu se ne priznaje pravo na starosnu penziju koja pada na teret bosanskohercegovačkog nositelja osiguranja. Nadalje proizilazi da je tužitelj protiv tog rješenja podnio žalbu, koja je osporenim rješenjem tuženog od 30.11.2021. godine odbijena kao neosnovana, jer je ocijenjeno da je prvostepenim rješenjem pravilno utvrđeno da tužitelj ne ispunjava zakonske uslove za priznavanje prava na starosnu penziju u smislu navedenih odredbi Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Protiv tog rješenja tužitelj je podnio tužbu u upravnom sporu, koja je pobijanom presudom od 26.08.2024. godine odbijena kao neosnovana, jer je prvostepeni sud ocijenio predmetna rješenja nadležnih organa pravilnim i zakonitim, a za tužbeni navod u pogledu zaključenog vansudskog poravnjanja, čija svrha je uplata duga po osnovu doprinosa, zaključeno je da je bez uticaja na rješenje ove upravne stvari, obzirom da je navedeni dug po tom sporazumu tužitelj trebao izmiriti nakon što ostvari pravo na starosnu penziju, a koje pravo nije ostvario, jer ne ispunjava zakonske uslove za njegovo sticanje.

S obzirom na predmetno činjenično utvrđenje prvostepeni sud, a i nadležni organi, svojim odlukama nisu povrijedili federalni zakon na štetu tužitelja, pa se zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke ukazuje neosnovanim.

Naime, odredbom člana 40. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 13/18) propisano je da pravo na starosnu penziju ima osiguranik kada navršši 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, odnosno najmanje 20 godina penzijskog staža ili kada navršši 40 godina staža osiguranja, bez obzira na godine života. Odredbama člana 142. istog Zakona je propisana izuzetna prijevremena starosna penzija za muškarce, kojim je predviđeno da izuzetno od člana 40. istog Zakona osiguranik muškarac ima pravo na starosnu penziju kada navršši najmanje u 2020. godini 61 godinu i 6 mjeseci života i 36 godina i 6 mjeseci staža osiguranja (stav 1. tačka c.), dok je članom 144. istog Zakona propisana izuzetna prijevremena starosna penzija za osiguranike prema kojoj izuzetno od člana 40. ovog zakona osiguranik ima pravo na starosnu penziju kada navršši 40 godina penzijskog staža i najmanje 62. godine života.

Imajući u vidu navedeno proizilazi da su nadležni organi, a i prvostepeni sud, u obrazloženju svojih odluka pravilno cijenili da tužitelj ne ispunjava zakonske uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju koja pada na teret bosanskohercegovačkog nositelja osiguranja u smislu citiranih zakonskih odredbi, jer je na dan podnošenja zahtjeva imao navršenih 67 godina života, 9 godina, 4 mjeseca i 22 dana staža osiguranja, te 11 godina, 8 mjeseci i 24 dana penzijskog staža, a što se ni navodima zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke ne dovodi u bilo kakvu sumnju.

Ne mogu se prihvatiti tvrdnje tužitelja da je prilikom ispitivanja ispunjenosti uslova za priznavanje prava na starosnu penziju trebalo uzeti u obzir zaključeno vansudsko poravnanje, jer je svrha zaključenja upravo uplata duga po osnovu doprinosa. Naime, prema članu 101. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju jasno proizilazi da se o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja rješava na osnovu podataka unesenih u matičnu evidenciju, pa kako iz matičnih podataka unesenih za tužitelja jasno proizilazi da za period staža osiguranja od 09.01.1990. do 29.11.2006. godine za tužitelja nije izvršena uplata doprinosa, to je o njegovom zahtjevu pravilno negativno riješeno, jer prema ostvarenom stažu osiguranja, odnosno penzijskom stažu nije ispunio zakonske uslove za priznavanje prava na starosnu penziju. Pri tome se ukazuje na odredbu člana 126. navedenog zakona, prema kojoj doprinosi, obveznici doprinosa, uplatioci doprinosa, osnovice i stope doprinosa, način obračuna i rokovi plaćanja, kao i druga pitanja koja se odnose na doprinose se uređuju posebnim zakonom, tako da i pitanje izmirenja obaveza po osnovu doprinosa za sporni period ne može biti predmetom rješavanja u ovoj upravnoj stvari, gdje ni tužitelj nije pružio dokaze da su za sporni period uplaćeni doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje. Ovo pogotovo što i predmetni sporazum o vansudskom poravnanju reguliše izmirenje predmetnog duga od dana priznavanja prava na penziju, a kako su to pravilno ocijenili u svojim odlukama i tuženi organ, a i prvostepeni sud.

Imajući u vidu naprijed izneseno, ovaj sud je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, odlučio kao u izreci ove presude.

Zapisničar
Hodžić Melisa, s.r.

Predsjednik vijeća
Jahjaefendić Jasmin, s.r.